

NATURVÄRDE SINVENTERING DETALJPLAN FÖR NORRA KÖPMANVÄGEN

Naturvärdesinventering (NVI) enligt SIS 199000:2023, med tillägg detaljerad redovisning av artförekomst, konsekvensbedömning, kompensationsåtgärder och översiktlig spridningsanalys.

25 juni 2025
Slutversion

**EKOLOGI
GRUPPEN**

Om rapporten

BESTÄLLARE

Beställare: Landskapslaget AB
Beställarens kontaktperson: Patrik Glansholm
Adress: patrik@landskapslaget.se

UTFÖRANDE ORGANISATION

Ekologigruppen AB (organisationsnummer: 556342-2285)
Ekologigruppens kontaktperson: Ossian Rydebjörk
Adress huvudkontor: Åsögatan 121, 116 24 Stockholm
Telefon: 08-525 201 00
www.ekologigruppen.se

UPPDRAGET

Titel: Naturvärdesinventering Norra Köpmanvägen
Slutversion: 25 juni 2025
Uppdragsansvarig: Ossian Rydebjörk
Fältinventering: Isabelle Severholt och Ossian Rydebjörk
Rapport: Ossian Rydebjörk
GIS och kartor: Isabelle Severholt
Intern granskning av rapport: Rikard Anderberg 2025-04-30
Foton: Ossian Rydebjörk
Internt projektnummer: 11169
Bild på framsidan från södra delen av inventeringsområdet

**EKOLOGI
GRUPPEN**

Innehåll

Sammanfattning	2
Bakgrund och syfte	3
Metod	5
Allmän områdesbeskrivning	5
Landskapsområden	5
Vattensystem	7
Historisk markanvändning	7
Naturvårdsstatus och övriga utpekanden	8
Naturvärdesbiotoper	9
Visst naturvärde – naturvärdesklass 4	10
Ej naturvärde	12
Värdearter	13
Skyddade arter	14
Rödlistade arter	17
Invasiva främmande arter	17
Detaljerad redovisning av artförekomst	18
Översiktlig spridningsanalys	19
Konsekvensbedömning	20
Generellt biotopskydd	23
Generella åtgärdsförslag	24
Förslag till ytterligare utredningar	25
Referenser	26

Bilaga 1

Katalog med naturvärdesbiotoper

Bilaga 2

Artkatalog

Bilaga 3

Metod för naturvärdesinventering

Sammanfattning

Bakgrund

Ekologigruppen har på uppdrag av Landskapslaget AB genomfört en naturvärdesinventering i fält enligt SIS-standard (SS 199000:2023). Resultatet utgör ett kunskapsunderlag för att kunna beakta ekologiska aspekter i arbetet med projektet ”Detaljplan för Norra Köpmanvägen”, i Upplands-Bro.

Området präglas av lummiga trädgårdar med visst naturvärde

I inventeringsområdet har fyra naturvärdesbiotoper med visst naturvärde (klass 4) avgränsats. I naturvärdesklassen ingår lummig trädgårdsmark med inslag av blommande och bärande buskar och träd. En värdefull ekologisk struktur är det flertalet äldre hamlade askar som bidrar till biotopvärdet. Förekomst av ovanliga och skyddsvärda arter är få men förekommer spritt inom inventeringsområdet. Bland annat förekommer den rödlistade och skyddade arten mindre hackspett.

Värdearter förekommer sparsamt, däribland flera rödlistade och fridlysta arter

Totalt har 14 naturvärdsarter noterats vid inventeringen eller finns rapporterade via databasen Artportalen. Av dessa är tio skyddade enligt artskyddsförordningen. Sju stycken är fåglar (björktrast, gråkråka, grönfink, grönköling, mindre hackspett, svartvit flugsnappare och ärtsångare) och är skyddade enligt artskyddsförordningens paragraf 4. Två är skyddade enligt paragraf 8 (blåsippa och mistel) och en är skyddad enligt paragraf 9 (gulluva). Åtta arter är rödlistade, sex av dessa rödlistade arter tillhör hotkategorin nära hotade arter (NT) och två utgörs av starkt hotade arter (EN).

Spridningssamband

Inventeringsområdet ligger inte inom något av de utpekade regionala spridningssambanden för barrskog och ädellövskog enligt Ekologigruppen 2017. Däremot har Länsstyrelsen i Stockholms län en aktuell analys av grön infrastruktur med spridningssamband för ädellövskog och barrskog (Länsstyrelsen 2025), där norra delen av inventeringsområdet ingår i ett spridningssamband för tallskog. Området ligger också inom Länsstyrelsens värdetrakt för ek enligt samma modell, men utanför spridningssamband för ädellövskog. Läs mer om detta på sida 19.

Konsekvensbedömning

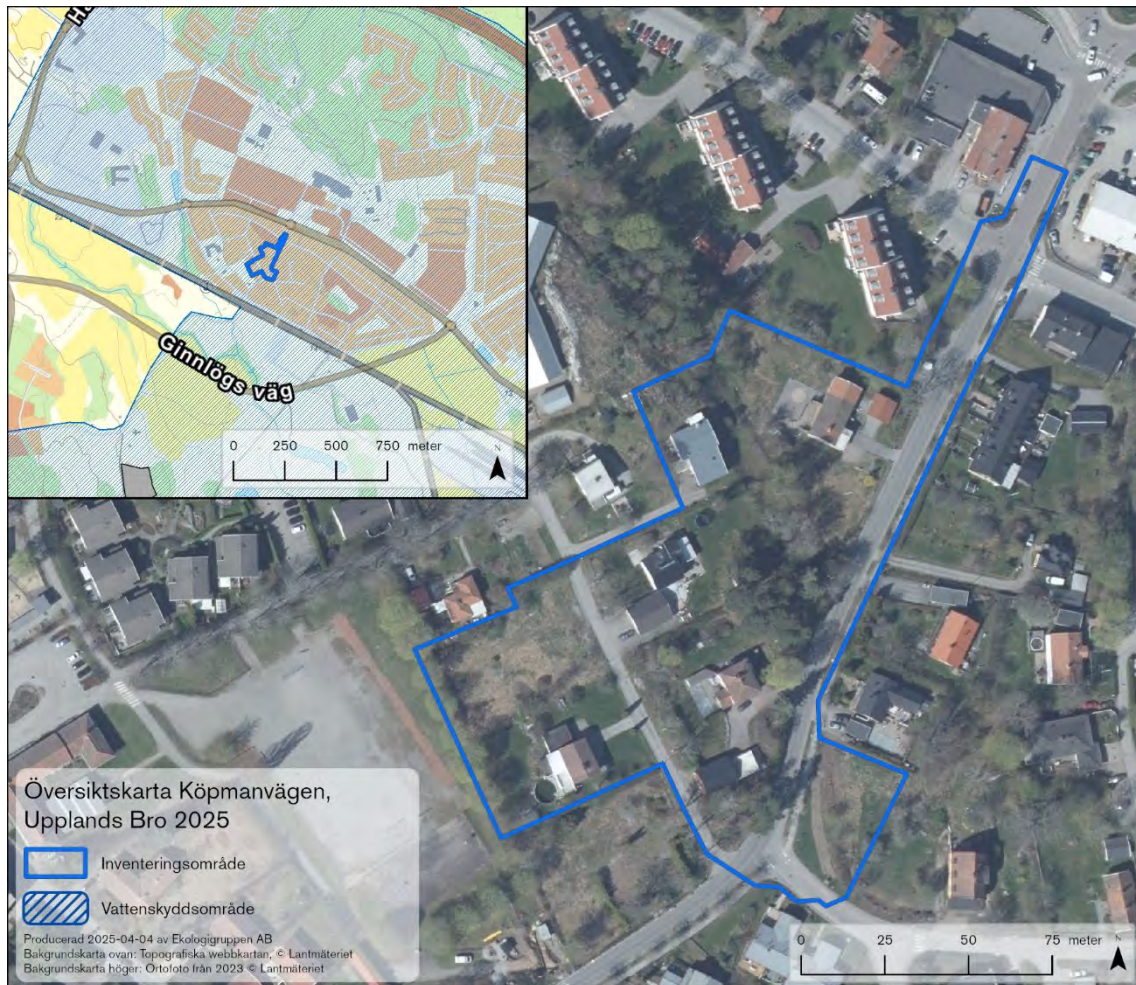
Sammantaget bedöms detaljplanen för norra Köpmanvägen medföra inga eller obetydliga konsekvenser (+/- 0 enligt tabell 6) för områdets ekologiska funktion. Att konsekvenserna av detaljplanens genomförande bedöms vara obetydliga innebär att effekten av genomförandet saknar betydelse för de kända naturvärden som finns inom detaljplaneområdet. Detta med reservation för att vissa fågelarter kan behöva vissa enklare skyddsåtgärder, vilket kommer att utredas närmare i en artskyddsutredning.

Vidare utredningar

- Artskyddsutredning för fåglar kommer att genomföras som en del av det fortsatta arbetet med Detaljplanen för norra Köpmanvägen.

Bakgrund och syfte

Ekologigruppen har på uppdrag av Landskapslaget AB genomfört en naturvärdesinventering i fält enligt SIS-standard (SS 199000:2023). Resultatet utgör ett kunskapsunderlag för att kunna beakta ekologiska aspekter i arbetet med fastighetsutveckling vid norra Köpmanvägen i Upplands Bro. Inventeringsområdet är centralt beläget i tätorten, läge och avgränsning framgår av Figur 1. Där framgår också områdets relation till kända naturvärden i omgivande landskap.

Figur 1. Inventeringsområdets läge och relation till kända områdesskydd och naturvårdsavtal av betydelse för biologisk mångfald. Blå polygon visar inventeringsområdets avgränsning.

Omfattning och avgränsningar

I en naturvärdesinventering (NVI) enligt SIS-standard ingår endast kartläggning av områden med värde för biologisk mångfald. Bedömningen beskriver endast det aktuella naturvärdet, historiskt eller potentiellt framtida naturvärde bedöms inte. Inventeringen redovisar och beskriver naturvärdesbiotoper (avgränsade områden) som har naturvärdesklass 1–4 utifrån en standardiserad skala. Områden med lägre naturvärde redovisas inte närmare.

Detta uppdrag omfattar en naturvärdesinventering (NVI) på fältnivå, i enlighet med SIS-standard (SS 199000:2023). I uppdraget ingick även vissa fördjupade inventeringar som redovisas i Tabell 1. De fördjupade inventeringarna presenteras som separata avsnitt sist i denna rapport. Inventeringsområdet framgår i Figur 1.

Tabell 1. Omfattning och geografisk avgränsning av detta uppdrag.

Kategori	Ambitionsnivå och tillägg	Geografisk avgränsning
Nivå	Fält	Inventeringsområdet Figur 1
Omfattning	Naturvärdesklass 1–4	Inventeringsområdet Figur 1
Detaljeringsgrad	Medel - minsta karterbara enhet 0,1 hektar	Inventeringsområdet Figur 1
Fördjupade inventeringar	Detaljerad redovisning av artförekomst	Inventeringsområdet Figur 1
	Översiktlig spridningsanalys	Inventeringsområdet Figur 1
	Konsekvensbedömning	Inventeringsområdet Figur 1
	Generella kompensationsåtgärder	Inventeringsområdet Figur 1

Metod

NVI – grundutförande

I detta avsnitt sammanfattas metod för naturvärdesbedömning enligt SIS. Ekologigruppens tillämpning av metoden beskrivs mer ingående i Bilaga 3 och i detalj i standardens Krav och vägledningsdokument, samt tekniska specifikation (SIS 2023 och SIS TS 2023).

I en naturvärdesinventering avgränsas och värderas områden avseende deras betydelse för biologisk mångfald. Dessa avgränsade områden kallas naturvärdesbiotoper. Varje naturvärdesbiotop tilldelas en naturvärdesklass och bedömningen utgår från ett områdes biotopkvaliteter (biotopvärde) och vilka arter som utnyttjar det (artvärde).

Fältinventeringen utfördes av Isabelle Severholt och Ossian Rydebjörk den 2 april 2025.

Osäkerhet i bedömningen

Inventeringsområdet fältbesöktes i början av april. Artvärden är av denna anledning framför allt bedömda från förekomster av mossor, lavar, vedsvampar, spår av vedlevande insekter och fåglar. Den tidiga inventeringsperioden medförde att värdearter bland kärlväxter, marklevande svampar och insekter inte kunde inventeras. Naturvärdesinventeringen har dock genomförts med god säkerhet då biotopvärdena bedöms som säkra och värdearter inom flera av de viktigaste artgrupperna för de förekommande biotoptyperna har kunnat inventeras. God säkerhet innebär att ytterligare inventering eller kompletterande fördjupade inventeringar sannolikt inte leder till att naturvärdesbedömningen kommer att ändras.

Allmän områdesbeskrivning

Inventeringsområdet är cirka 1,5 hektar stort och utgörs främst av trädgårdar samt en mindre andel hårdgjorda ytor med vägar och parkeringsplatser med mera. Trädgårdarna varierar från att ha lågt naturvärde där ytorna domineras av kortklippta gräsmattor till att ha visst naturvärde där det finns inslag av buskar och träd. Inom inventeringsområdet förekommer flera askar, varav en del är äldre och hamlade, samt en har förekomst av mistel. Området är präglad av att det ligger i en tätort där biotoperna utgörs av icke naturliga miljöer med planterade buskar och träd samt avsaknad av viktiga ekologiska strukturer som förekomst av död ved och gamla träd.

Landskapsområden

Inventeringsområdet består av ett landskapsområde. Det bedöms inte utgöra ett värdelandskap. Avgränsade landskapsområden anges i Tabell 2.

Tabell 2. Avgränsat landskapsområde inom inventeringsområdet.

Landskapsområde	Nyckelkaraktär	Värdelandskap
A	Villaområde med lummiga trädgårdar	Nej

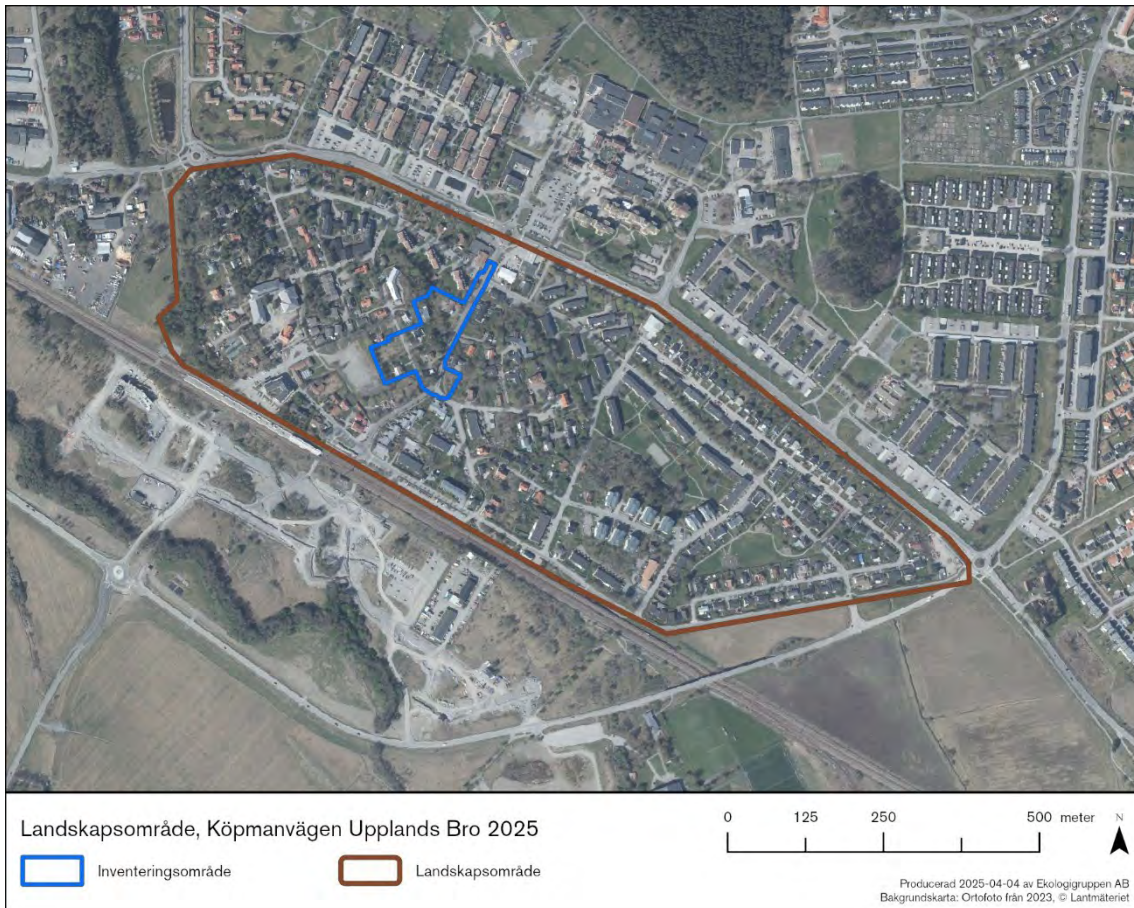
Landskapsområden och värdelandskap

Landskapsområden är landskapsavsnitt med särskilda karaktärsdrag, såsom särskilda landformer, arter, naturtyper eller någon form av mänsklig påverkan. Landskapsområden kan sträcka sig även utanför inventeringsområdet.

Värdelandskap är ett landskapsområde med särskild betydelse för biologisk mångfald. De utgörs av naturvärdesbiotoper i en eller flera biotyper som tillsammans bildar ett sammanhängande landskap med större betydelse för biologisk mångfald.

A – Villaområde med lummiga trädgårdar

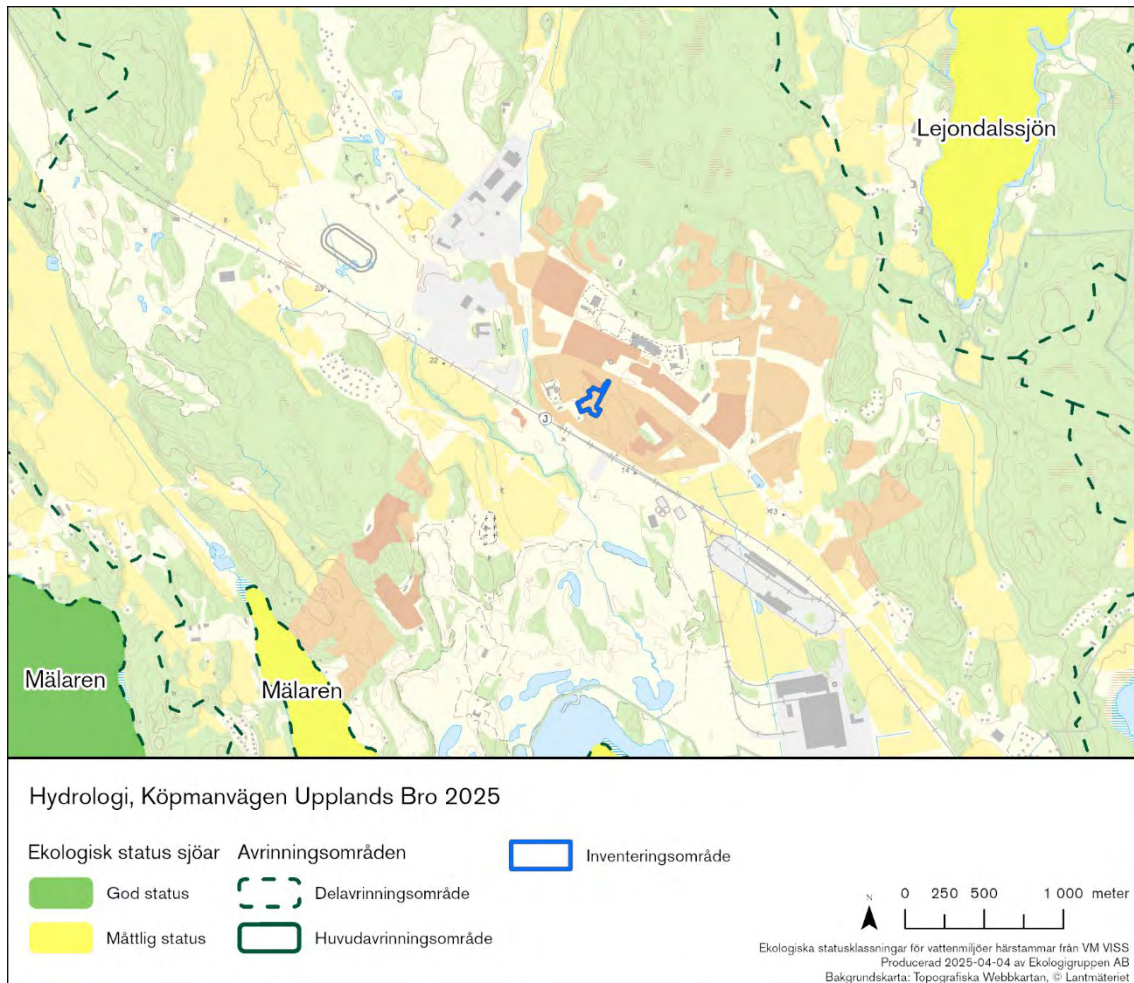
Landskapsområde A utgörs inte av ett värdelandskap, på grund av att den dominerande biotopen inte utgörs av en naturlig miljö utan utgörs av trädgårdar med planterade träd och buskar. Området har dock vissa värden för att vanligt förekommande arter, bland annat fåglar, kärlväxter och insekter.

Figur 2. kartan visar avgränsat landskapsområde i relation till inventeringsområdet.

Vattensystem

I Figur 3 nedan redovisas vilka vattensystem (avrinningsområden, hav, sjöar och vattendrag) som förekommer inom inventeringsområdet. Vidare redovisas den senaste klassificeringen av ekologisk status eller ekologisk potential enligt Vattenkartan (VISS). Vattensystemen uppströms och nedströms inventeringsområdet visas inte i sin helhet, men dess koppling till inventeringsområdet framgår av kartan. I kartan framgår att avrinningsområdet som inventeringsområdet är en del av har måttlig status.

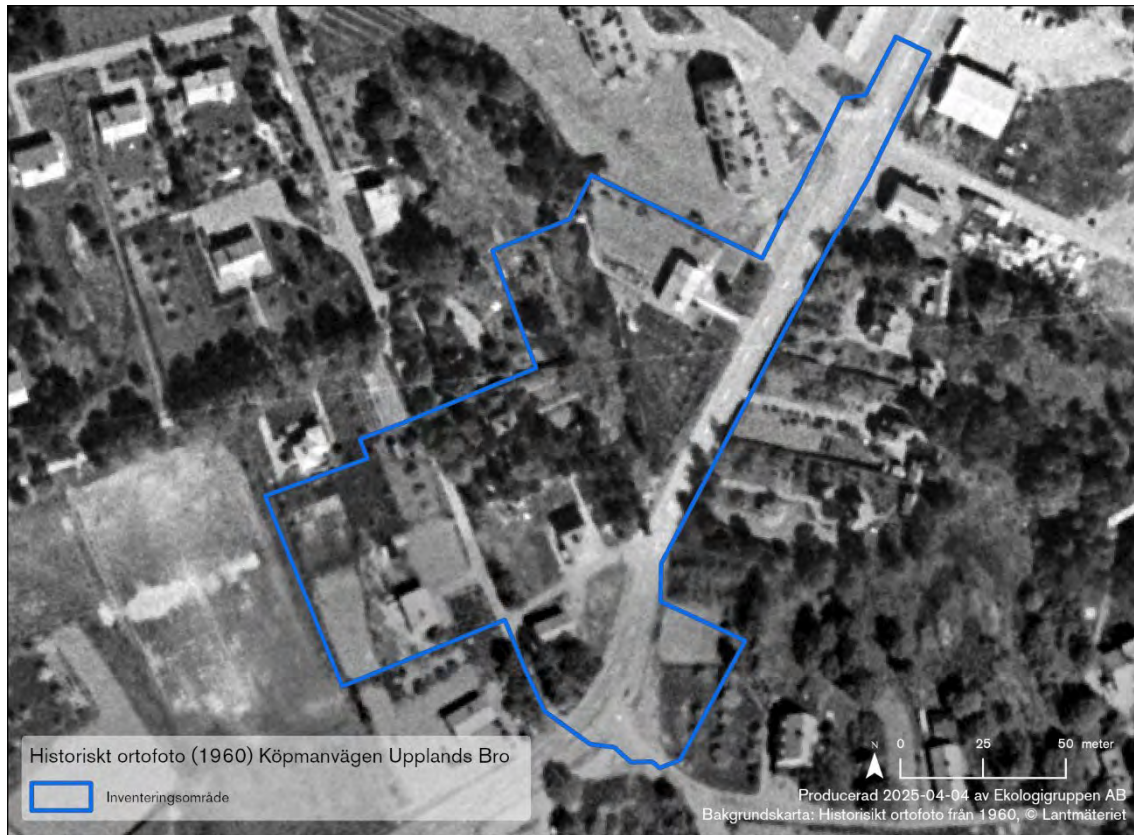

Figur 3. I kartan redovisas kända vattensystem samt senaste klassificeringen av ekologisk status från VISS, inom inventeringsområdet och strax utanför.

Historisk markanvändning

Stora delar av inventeringsområdet utgjordes på 1960-talet av det villaområde som finns kvar än idag. Nästan alla hus som står på platsen idag fanns redan på 60-talet, med undantag för att något enstaka hus har rivits och tillkommit. På häradsekonomiska kartan

från förra sekelskiftet ses hur inventeringsområdet utgjordes av åkermark med skogsbevuxna åkerholmar.

Figur 4. I den historiska kartan framgår att området såg relativt likt ut runt år 1960, då de flesta av tomterna som inventerades 2025 fanns även då.

Naturvårdsstatus och övriga utpekanden

Skydd enligt miljöbalken

Nedan redovisas områden med skydd enligt miljöbalken. Övriga formella skydd saknas inom inventeringsområdet. Skyddade arter inom området behandlas under senare avsnitt.

Vattenskyddsområde

Hela inventeringsområdet omfattas av Östra Mälarens vattenskyddsområde (NVR-ID: 2026890).

Övriga naturvårdsutpekanden

Generellt biotopskydd

Någon inventering av biotopskydd har inte ingått i uppdraget, men en trädrad som bedöms uppfylla naturvårdsverkets definition av biotopskyddad allé noterades inom inventeringsområdet, samt en strax utanför (Figur 12).

Naturvärdesbiotoper

Naturvärdesinventeringen har resulterat i fyra avgränsade naturvärdesbiotoper (Figur 5, Tabell 3), vilka sammanfattas nedan. I bilaga 1 redovisas respektive naturvärdesbiotop i detalj och med representativa bilder. Samtliga biotoper uppnår visst naturvärde (klass 4). Övriga delar av området bedöms ej ha naturvärde.

Mer om naturvärdesbiotoper

Naturvärdesbiotoper har inget direkt lagligt skydd men i miljöbalkens inledande paragraf (1 kap. 1 §) anges att lagen ska tillämpas så att värdefulla naturmiljöer skyddas och vårdas samt att den biologiska mångfalden bevaras. Miljöbalkens hushållningsbestämmelser (3 kap. 3 §) anger dessutom att mark- och vattenområden som är särskilt känsliga från ekologisk synpunkt skall så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön. Naturvärdesbiotoper med naturvärdesklass 1 och 2 är särskilt känsliga från ekologisk synpunkt.

Tabell 3. Avgränsade naturvärdesbiotoper med objektnummer, naturvärdesklass, biotoptyp och säkerhet i bedömning (god säkerhet eller preliminär bedömning).

ID	Naturvärdesklass	Biotoptyp	Bedömning
1	Klass 4 – Visst naturvärde	Lövdunge	God säkerhet
2	Klass 4 – Visst naturvärde	Lövbryn	God säkerhet
3	Klass 4 – Visst naturvärde	Anlagd trädgård med dominans av lövträd	God säkerhet
4	Klass 4 – Visst naturvärde	Anlagd trädgård med dominans av barrträd	God säkerhet

Figur 5. Naturvärdesbiotopernas läge och fördelning inom inventeringsområdet. Detaljerad beskrivning av alla naturvärdesbiotoper finns i bilaga 1.

Visst naturvärde – naturvärdesklass 4

I inventeringsområdet har fyra naturvärdesbiotoper med visst naturvärde (se faktaruta) avgränsats (Figur 5). I naturvärdesklassen ingår lummig trädgårdsmark med inslag av blommande och bärande buskar och träd. En värdefull ekologisk struktur är det flertalet äldre hamlade askar som bidrar till biotopvärdet (Figur 6). Förekomst av ovanliga och skyddsvärda arter är få, men i biotop 1 observerades mindre hackspett (skyddad och rödlistad art) samt mistel (skyddad art). Flera andra rödlistade fågelarter noterades också spritt inom inventeringsområdet, se figur 10 för detaljerad redovisning av artförekomst.

Mer om naturvärdesklass 4 - Visst naturvärde

Denna klass omfattas av områden med viss särskild betydelse för biologisk mångfald, och som har vissa biotopkvaliteter av betydelse för biologisk mångfald. Här kan finnas livsmiljöer för naturvårdsarter, och dessa områden bidrar till grön infrastruktur för biologisk mångfald åtminstone på lokal nivå. Den totala arealen av dessa områden har viss särskild betydelse för att bevara biologisk mångfald i Sverige. Enskilda områden kan lokalt ha särskild betydelse för biologisk mångfald där landskapet i övrigt är påverkat och har brist på biologisk mångfald (SIS 2023).

Figur 6. Inom inventeringsområdet förekommer flera äldre askar. Detta är en värdefull ekologisk struktur.

Ej naturvärde

Inom inventeringsområdet finns ytor som ej bedöms hysa naturvärden (Figur 5 och 7). De utgörs av bebyggd miljö, hårdgjorda ytor, samt ytor med kortklippta bruksgräsmattor i anslutning till bebyggelse. Områdena saknar i stort sett värdearter, samt värdefulla strukturer och element för biologisk mångfald såsom bärande buskar, äldre träd, inhemska växter, örtrikt fåltskikt och död ved.

Figur 7. Den hårdgjorda ytan i förgrunden samt den homogena gräsmattan är exempel på ytor som klassats som ej naturvärde. I bakgrunden skymtas en dunge med lövträd (naturvärdesbiotop 2) som utgörs av klass 4 (visst naturvärde).

Värdearter

En värdeart är en art med specifika krav på sin miljö. Begreppet naturvårdsarter är något bredare och innefattar även andra arter som ofta omnämns i naturvårdssammanhang, såsom rödlistade arter som inte har specifika krav på sin livsmiljö (se vidare information i faktarutan nedan).

I området har 14 naturvårdsarter, inklusive värdearter, påträffats i samband med naturvärdesinventeringen eller är kända från databasen Artportalen. Från Artportalen har endast artfynd som bedömts som rimliga inkluderats.

Förekomster av alla påträffade skyddade arter, rödlistade arter och arter med mycket högt samt högt signalvärde finns listade i Tabell 4. En fullständig förteckning av alla noterade värdearter i området, inkluderande rödlistade arter med lägre signalvärde, samt information om vad arterna indikerar, finns i Bilaga 2.

Mer om naturvårdsarter och värdearter

Naturvårdsarter är utpekade av myndigheter i olika inventeringar och sammanhang. De sammanfattas av SLU ArtDatabanken i rapporten "Naturvårdsarter" (Hallingbäck 2013). Exempel på naturvårdsarter är rödlistade arter, fridlysta arter, Skogsstyrelsens signalarter och typiska arter.

De arter som är relevanta att använda vid bedömningen av naturvärden kallas **värdearter**. Genom sin förekomst signalerar arten att det finns naturvärden i ett område och att det kan finnas fler sällsynta och/eller rödlistade arter. Många värdearter är också naturvårdsarter, men kan även vara Jordbruksverkets ängs- och betesmarksarter och Ekologigruppens egna värdearter (exempelvis regionalt sällsynta arter och nyckelarter som formar livsmiljöer). Värdearterna delas in i fyra olika kategorier utifrån deras signalvärde (mycket högt, högt, påtagligt och visst) vilket baseras på artens miljökrav och sällsynthet. Signalvärdet är en glidande skala som också varierar geografiskt.

Tabell 4. Funna värdearter och naturvårdsarter i området. Tabellen innefattar skyddade arter och rödlistade arter. ASF anger vilka paragrafer i artskyddsförordningen som skyddar arten och 'R.K' anger rödlistningskategori enligt följande: LC – livskraftig, NT - nära hotad, EN – starkt hotad. Tabellen är sorterad så att skyddade arter listas först, därefter rödlistade arter.

Svenskt namn	ASF /R.K	Signalvärde	Förekommer i naturvärdesbiotop	Källa
Björkrast	4 §, NT	Obetydligt	Inventeringsområdet	Artportalen 2024
Gråkråka	4 §, NT	Obetydligt	Objekt: 3, 4	Ekologigruppen 2025
Grönfink	4 §, EN	Visst	Objekt: 2, 3, 4	Ekologigruppen 2025
Gröngöling	4 §, LC	Påtagligt	Inventeringsområdet	Artportalen 2024
Mindre hackspett	4 §, NT	Högt	Objekt: 1	Ekologigruppen 2025

Svenskt namn	ASF /R.K	Signalvärde	Förekommer i naturvärdesbiotop	Källa
Svartvit flugsnappare	4 §, NT	Visst	Inventeringsområdet	Artportalen 2024
Ärtsångare	4 §, NT	Visst	Inventeringsområdet	Artportalen 2024
Blåsippa	8 §	Visst	Objekt: 3	Ekologigruppen 2025
Mistel	8 §	Visst	Objekt: 1	Ekologigruppen 2025
Gullviva	9 §	Visst	Objekt: 3, 4	Ekologigruppen 2025
Ask	EN	Obetydligt	Objekt: , 1, 2, 4	Ekologigruppen 2025
Igelkott	NT	Påtagligt	Inventeringsområdet	Artportalen 2015, 2016, 2017

Skyddade arter

I området förekommer 10 arter som är skyddade enligt svensk lag (SFS 2007:845, se faktaruta nedan). Förekomsterna av arterna redovisas nedan samt i Tabell 4 och Bilaga 2.

Artskyddsförordningen

Artskyddsförordningen är en svensk lagstiftning som bland annat innebär fridlysning av arter, däribland alla vilda fågelarter, alla grod- och kräldjursarter, alla fladdermöss och ett antal andra djur och växter. Olika arter har olika skydd beroende på vilken paragraf i artskyddsförordningen som reglerar respektive art. Förenklat kan man säga att alla de listade arterna är fridlysta, det vill säga att det inte är tillåtet att samla in, skada eller döda de listade arterna.

Dispens från förbudet för vilda fåglar, samt andra djur och växter uppräknade i bilaga 1, kan endast erhållas om projektet eller planen är av allt överskuggande allmänintresse. Därför är det i de flesta fall alltid nödvändigt att genomföra skyddsåtgärder för att undvika dispensprövning. Dispenskraven för arter listade i bilaga 2 är inte lika stränga.

Skyddade fågelarter enligt 4 § artskyddsförordningen

Sju naturvårdsrelevanta fågelarter har noterats inom inventeringsområdet (Tabell 4).

I denna rapport har endast fågelarter inkluderats i de fall dessa utgör sådana arter där hänsyn behöver tas för att bibehålla populationen av fågelarten på en tillfredställande nivå. Dessa kallas här för naturvårdsrelevanta arter och omfattar arter som är rödlistade arter (se faktaruta), arter som är listade med N i artskyddsförordningen samt sådana arter som uppvisar en starkt negativ trend lokalt eller nationellt.

Alla vilda fåglar i Sverige är skyddade enligt 4 §, men till skillnad mot de arter som omfattas av skyddet i 4 a § artskyddsförordningen, är inte fåglarnas livsmiljöer skyddade i sig. Dock är det förbjudet att avsiktligt störa vilda fåglar, särskilt under deras häcknings- och uppfödningstid, om detta riskerar att den lokala populationen inte kan bibehållas på en tillfredställande nivå.

Björktrast (*Turdus pilaris*) (NT). Arten blev rödlistad 2020 då en minskning av populationen pågår eller förväntas ske. Björktrast förekommer över hela landet och häckar i skogar, ofta i

anslutning till odlad mark, i parker och trädgårdar. Arten finns rapporterad från området via Artportalen.

Gråkråka (*Corvus corone*) (NT). Arten påträffades i området och biotopen är lämplig för häckning. Kråkan är en generalist och allätare, den plundrar andra fåglars bon, äter kadaver, insekter, bär, med mera. Populationen har minskat med cirka 24% de senaste 18 åren och den är rödlistad i kategorin nära hotad (NT).

Gröngöling (*Picus viridis*) är en hackspett som är knuten till löv- och lövblandad barrskog, ofta i anslutning till öppna marker. Arten är beroende av grövre lövträd för att bygga sina bon, särskilt viktiga är svampangripna träd. Arten finns rapporterad från området via Artportalen.

Grönfink (*Chloris chloris*) (EN). Arten är rödlistad som starkt hotad för att populationen minskat med 73% de senaste 20 åren (Svensk fågeltaxering 2022). Arten häckar i brynmiljöer, buskmarker, trädgårdar och enbackar. Flera par observerades sjungandes på flera platser inom inventeringsområdet.

Mindre hackspett (*Dendrocopos minor*) noterades vid inventeringen i naturvärdesbiotop 1 då den både trummade och ropade. Sedan flög den och satte sig i en dunge med äldre ädellövträd strax öster om inventeringsområdet, där den fortsatte att trumma och uppehålla sig under resten av fältbesöket. Detta innebär att mindre hackspett hävdar revir, och att inventeringsområdet sannolikt utgör en del av ett revir. Mindre hackspett lever i löv- och blandskog med förekomst av äldre lövträd. Arten är rödlistad som nära hotad (NT).

Figur 8. Mindre hackspett. Foto av Malin Löfgren, ej taget vid inventeringen.

Svartvit flugsnappare (*Ficedula hypoleuca*) (NT). Arten blev rödlistad 2020 då en minskning av populationen pågår eller förväntas ske. Svartvit flugsnappare förekommer över hela landet och häckar i löv- och blandskog samt i trädgårdar och parker. Arten finns rapporterad från området via Artportalen.

Ärtsångare (*Sylvia curruca*) (NT). Ärtsångaren är en liten men kraftigt byggd och rätt kortstjärtad sångare. Ärtsångaren är en fågelart som främst påträffas i trädgårdar, parker och öppna skogsområden med tät undervegetation. Populationen av arten har minskat cirka 20 % senaste 10 åren och arten är därför rödlistad i kategorin nära hotad – NT. Arten finns rapporterad från området via Artportalen.

Skyddade arter enligt 8 och 9 §§ artskyddsförordningen

Två arter som är skyddade enligt 8 § och en art som är skyddad enligt 9 § artskyddsförordningen har noterats inom inventeringsområdet (Tabell 4). Dessa är blåsippa, mistel och gullviva.

I artskyddsförordningens Bilaga 2 listas fridlysta arter som är skyddade enligt 8 och 9 §§. Arterna skyddas på olika sätt från att dödas, skadas eller störas. Skyddet rör endast arterna och i mindre utsträckning deras livsmiljö.

Blåsippa (*Hepatica nobilis*). Blåsippa är skyddad enligt paragraf 8 i artskyddsförordningen. Den har påträffats inom naturvärdesbiotop 3. Arten är framför allt en signalart när den förekommer i äldre barrskog och signalerar då förekomst av kalkrik skogsmark, vilket är en ovanlig och skyddsvärd naturtyp. Signalvärdet inom det inventerade området bedöms vara visst, eftersom arten indikerar förekomst av basiska mineral i jordarna i inventeringsområdet.

Mistel (*Viscum album*) (Figur 9). Mistel är en vintergrön växt och Sveriges enda trädlevande halvparasit. Den är fridlyst enligt paragraf 8 i artskyddsförordningen. Misteln förekommer huvudsakligen i Mälardalen och i östra Småland. Den växer framförallt på lind och lönn, men andra träd som aplar, asp, hagtorn och popplar kan också vara värd för mistlar. Inom inventeringsområdet förekommer den på en ask i naturvärdesbiotop 1.

Figur 9. I naturvärdesbiotop 1 finns en ask med förekomst av mistel.

Gullviva (*Primula veris*). Gullviva är en bra signal för torra–friska ängs- och betesmarker men finns även i mer slutna miljöer. Den tål en del näringspåverkan och kan bli väldigt vanlig efter röjning. Den är fridlyst enligt paragraf 9 och förbjuden att gräva upp i hela landet.

Rödlistade arter

Åtta rödlistade arter noterades från området vid denna inventering (Tabell 4) eller finns noterade från området via databasen Artportalen. Majoriteten av dessa rödlistade arter (sex stycken) tillhör hotkategorin nära hotade arter (NT) och två utgörs av starkt hotade arter (EN). Majoriteten av de påträffade rödlistade arterna är också skyddade enligt artskyddsförordningen och behandlas i avsnittet ”Skyddade arter” ovan. För mer information om rödlistan, se faktarutan nedan.

Rödlistan

Den svenska rödlistan utarbetas av ArtDatabanken. Rödlistan uppdateras vart femte år och den senaste rödlistan gavs ut 2020 (SLU ArtDatabanken 2020). Rödlistan i sig innebär inget skydd utan anger olika arters risk att dö ut från Sverige. Arterna listas i olika rödlistkategorier beroende på artens status. Det finns sex rödlistningskategorier: (RE) nationellt utdöd, (CR) akut hotad, (EN) starkt hotad, (VU) sårbar, (NT) nära hotad och (DD) kunskapsbrist. För arter i kategorierna CR, EN och VU används samlingsbrevet hotade arter. Arter utan känd minskning eller negativ påverkan och med tillräckligt stor population klassas som livskraftiga (LC).

Invasiva främmande arter

Inom inventeringsområdet har fyra invasiva främmande arter noterats i samband med fältbesök. Arterna finns registrerade för respektive naturvärdesbiotop och redovisas i Bilaga 1, samt i Tabell 5 nedan. Någon fördjupad inventering av invasiva främmande arter har inte ingått i detta uppdrag, vilket innebär att det kan förekomma fler arter eller förekomster av invasiva arter än vad Tabell 5 nedan visar. Registrerade arter innefattar invasiva arter enligt Artfaktas risklista. Inga arter enligt följande noterades: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1143/201 samt invasiva främmande arter som finns med på Naturvårdsverkets och Hav- och vattenmyndighetens (HaV) förslag på nationell lista (Naturvårdsverket 2023 och Hav- och vattenmyndigheten 2023).

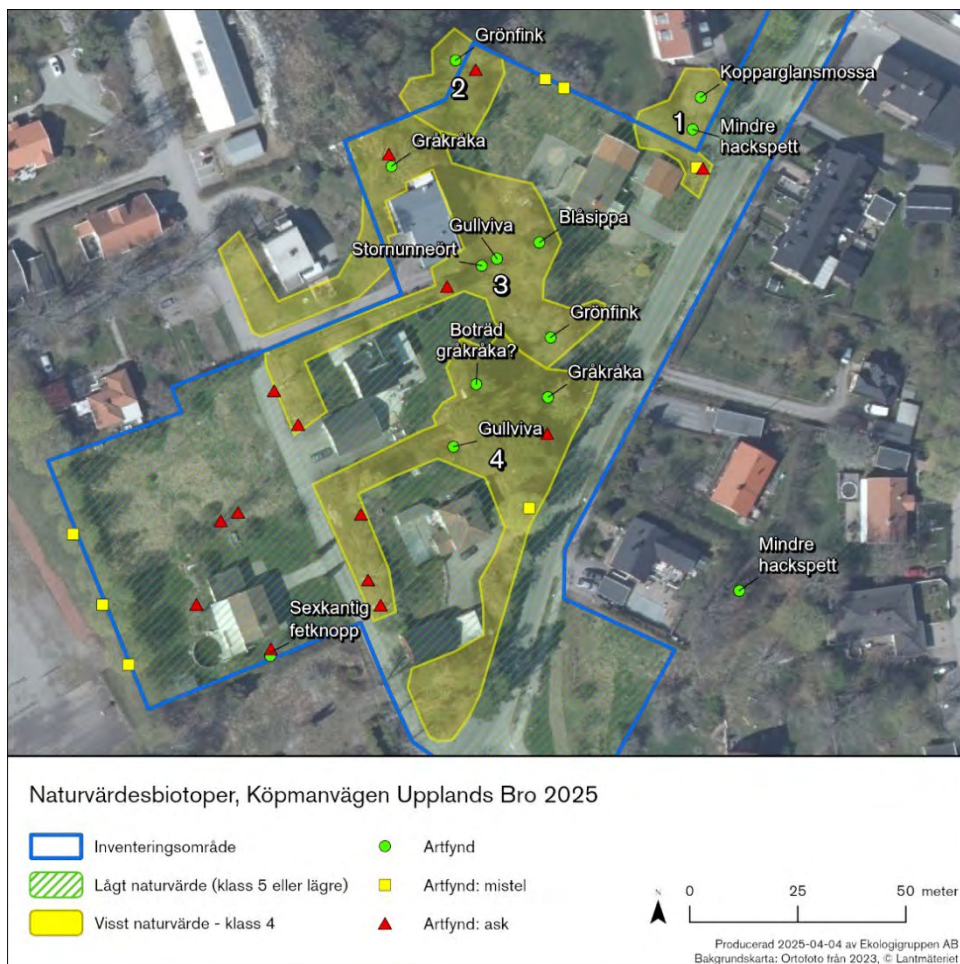
Tabell 5. Invasiva arter funna inom inventeringsområdet i samband med naturvärdesinventeringen samt fynd från Artportalen.

Svenskt namn	Förteckning	Förekommer i naturvärdesbiotop	Källa
Mahonia (Mahonia aquifolium)	Artfaktas risklista (mycket hög risk)	Objekt: 4	Ekologigruppen 2025
Bergenia (Bergenia crassifolia)	Artfaktas risklista (hög risk)	Objekt: 3, 4	Ekologigruppen 2025

Svenskt namn	Förteckning	Förekommer i naturvärdesbiotop	Källa
Snöbär (<i>Symphoricarpos albus</i>)	Artfaktas risklista (mycket hög risk)	Objekt: 1, 3, 4	Ekologigruppen 2025
Syren (<i>Syringa vulgaris</i>)	Artfaktas risklista (mycket hög risk)	Objekt: 3	Ekologigruppen 2025

Detaljerad redovisning av artförekomst

Nedan i Figur 10 redovisas var inom inventeringsområdet som de olika arterna observerades. Positionerna är angivna med en avvikelse på upp mot 10 meter, men noggrannheten är ofta mycket bättre än så.

Figur 10. Kartan visar detaljerad redovisning av artförekomst.

Översiktlig spridningsanalys

Inventeringsområdet ligger inte inom något av de utpekade regionala spridningssambanden för barrskog och ädellövskog enligt Ekologigruppen 2017. Däremot har Länsstyrelsen i Stockholms län i en aktuell analys av grön infrastruktur med spridningssamband för ädellövskog och barrskog (Länsstyrelsen 2025) pekat ut norra delen av inventeringsområdet i ett spridningssamband för tallskog. Området ligger också inom Länsstyrelsens värdestrakt för ek enligt samma modell, men utanför spridningssamband för ädellövskog.

Inom området förekommer endast enstaka tallar, men i övrigt är det ont om tallar i tätorten och sannolikt är spridningssambanden för tall mycket svaga. Området ligger i utkanten av en buffertzona, och Ekologigruppens bedömning är att de faktiska spridningssambanden går norr om Bros tätort, i de sammanhängande barrskogarna.

Inom området förekommer inga ekar av särskilt värde för biologisk mångfald, däremot förekommer flera hamlade äldre askar som utgör en värdefull ekologisk struktur. Vid spridningsanalyser för ädellövmiljöer är felmarginalen relativt stor, eftersom det ofta saknas relevanta underlag vid analysen. Eftersom det förekommer mycket ask inom inventeringsområdet, och även flera ekar strax utanför inventeringsområdet, är det möjligt att området ändå har vissa spridningssamband knutna till ädellövmiljöer.

Inventeringsområdets karaktär, inklusive närområdet, utgörs av lummiga trädgårdar med relativt stort inslag av blommande buskar och träd samt ädellövträd. Detta kan vara av lokal betydelse för generalister av fåglar, pollinatörer och andra insekter. Inom Upplands-Bros tätort bedöms det översiktligt finnas vissa samband för dessa artgrupper, men det är baserat på observationer vid fältbesöket och inte den översiktliga spridningsanalysen.

Figur 11. Karta över spridningssamband för tallskog. Den gröna ytan i norra delen utgör sambandet. Norr är uppåt i kartan. Den gröna streckade ytan är värdestrakt för ek.

Konsekvensbedömning

Målet med konsekvensbedömningen har varit att bedöma konsekvenser av ”Detaljplan för norra Köpmanvägen” på områdets ekologiska värden och naturvärden. Syftet har varit att skapa ett kunskapsunderlag för att kunna beakta ekologiska aspekter i arbetet med detaljplanen.

Konsekvensbedömning av den förslagna bebyggelsen vid norra Köpmanvägen är baserat på aktuellt byggförslag tillhandahållet av Landskapslaget AB 2025-06-23 (Figur 12). Vid konsekvensbedömningen har planerad bebyggelse analyserats genom att överlappa fotavtrycket (yta av planerad bebyggelse) med avgränsade naturvärdesbiotoper (ytor från denna NVI) för att utreda vilka naturvärden som potentiellt försvinner och vilka naturvärden som potentiellt tillkommer. En bedömning av föreslagen bebyggelses påverkan på arter som nyttjar området har också gjorts. Observera att analysen är en kvalificerad bedömning som kan komma att avvika något i verkligheten.

Planerad bebyggelse

Detaljplanen innebär att 22 radhus och ett par friliggande småhus planeras att byggas längst norra Köpmanvägen centralt i Upplands Bro (Figur 12).

Norra Köpmanvägen

250616

Figur 12. Planerad bebyggelse tillhandahållen av Landskapslaget AB 2025-06-23.

Konsekvenser för naturvärden och träd

Flera naturvärdesbiotoper med visst naturvärde kommer att beröras av detaljplanens genomförande genom att de delvis tas i anspråk för bebyggelse och anläggning av nya trädgårdar/kvartersmark. Även ytor som idag bedöms hysa lågt naturvärde kommer tas i anspråk för bebyggelse.

Inom inventeringsområdet är naturvärdet knutet till trädgårdar med inslag av blommande och bärande träd och buskar samt enstaka inslag av äldre träd. Samtliga identifierade värdefulla träd inom inventeringsområdet (en ask med mistel och en lönn med mistel) kommer att sparas och skyddas i genomförandet av detaljplanen. Även andra äldre träd kommer att sparas och skyddas i detaljplanen (röda ringar i Figur 12). Utanför inventeringsområdet förekommer även en äldre tall där gråkråka häckar, och en äldre ask med håligheter där stare häckar. Dessa träd bedöms inte heller påverkas av detaljplanens genomförande. Däremot kommer ett okänt antal unga till vuxna träd och buskar att behöva avverkas inom befintliga trädgårdar. Inga gamla träd bedöms behöva avverkas. Samtidigt planeras många buskar och träd att planteras. Brynmiljöer planeras att förstärkas genom plantering av nya buskar och träd, och ytor med parkmark planeras att förstärkas genom att träd som avverkas placeras ut som faunadepåer (ansamling av död ved avsedd för att stärka biologisk mångfald). Se mer om vilka åtgärder som planeras att genomföras för att stärka biologisk mångfald i Figur 12.

Totalt bedöms cirka 2 052 kvm mark av klass 4 (visst naturvärde) och 5 400 kvm mark med lågt naturvärde påverkas av detaljplanens genomförande. Eftersom ytorna som tas i anspråk utgörs av trädgårdar med visst till lågt naturvärde, är dessa jämförbara med de miljöer som nyskapas genom detaljplanens genomförande. Det är sannolikt att ytor som idag utgörs av lågt naturvärde (cirka 5 400 kvm) kommer att få något högre naturvärde efter detaljplanens genomförande, genom att buskar och träd planteras på ytor där det inte fanns det tidigare. Sammantaget bedöms därför detaljplanens påverkan innebära både mindre negativa konsekvenser genom avverkning av vissa buskar och träd främst inom ytor med visst naturvärde, men även mindre positiva konsekvenser genom att plantering av nya buskar och träd planeras, delvis inom ytor som idag hyser lågt naturvärde. Eftersom detta sker inom en begränsad yta (cirka 0,74 hektar mark bedöms påverkas) inom en tätort som redan utgörs av trädgårdar, bedöms detaljplanens påverkan (på de begränsade naturvärden som finns) vara försumbar.

Konsekvenser för skyddade arter

I området förekommer arter som är skyddade enligt svensk lag (SFS 2007:845). Dessa utgörs av flera fågelarter och tre kärlväxter. Dessa redovisas separat nedan.

Fåglar

Under våren 2025 genomfördes en fågelinventering enligt metod revirkartering. Resultatet från inventeringen ger en detaljerad bild av vilka arter som häckar i och i närheten av detaljplaneområdet. Fågelinventeringen utgör grunden för den artskyddsutredning som planeras att genomföras efter samrådet, där påverkan på arterna utreds noga. Detta avsnitt uppdateras när resultatet från artskyddsutredningen finns tillgängligt.

Kärlväxter

Blåsippa och mistel som skyddas av § 8 , samt gullviva som skyddas av § 9 förekommer i området. Dessa arter skyddas på olika sätt från att dödas och insamlas i kommersiellt syfte. Skyddet rör endast individer av arterna och i mindre utsträckning deras livsmiljö. Mistel förekommer på två träd som inte kommer att påverkas av detaljplanens genomförande. Blåsippa och gullviva noterades i naturvärdesbiotop 3 och 4 och det är osäkert om förekomsterna påverkas eller inte. Blåsippa och gullviva är dock vanliga arter i Uppland som normalt inte kräver särskild hänsyn i liknande ärenden.

Samlad konsekvensbedömning

I tabell 6 presenteras en bedömningsmatris där detaljplanens påverkan bedöms i spannet från att ha mycket stora positiva konsekvenser till att ha mycket stora negativa konsekvenser. Sammantaget bedöms detaljplanen för norra Köpmanvägen medföra inga eller obetydliga konsekvenser (+/- 0 enligt tabell 6) för områdets ekologiska funktion. Att konsekvenserna av detaljplanens genomförande bedöms vara obetydliga innebär att effekten av genomförandet saknar betydelse för de kända naturvärden som finns inom detaljplaneområdet. Detta med reservation för att vissa fågelarter kan behöva vissa enklare skyddsåtgärder, vilket kommer att utredas närmare i en artskyddsutredning. Men det är möjligt att de åtgärder som redan är planerade (exempelvis förstärkning av brynmiljöer och plantering av bärande och blommande buskar och träd, är tillräckligt för de arter som förekommer inom detaljplaneområdet).

Tabell 6. Konsekvensskala vid bedömning av påverkan, både negativ och positiv, på naturvärden och grön infrastruktur.

Konsekvenser	Påverkan på naturvärden och grön infrastruktur
+ 4: Mycket stora	Betydande förbättrande påverkan på riksobjekt eller regionalt värdefulla objekt (värdeklass 1-2) eller grönstruktur.
+ 3: Stora	Begränsad positiv påverkan på riksobjekt eller regionala värden (värdeklass 1-2), eller grönstruktur eller betydande positiv påverkan på kommunala värden (värdeklass 3) /grönstruktur.
+ 2: Märkbara	Liten positiv påverkan på riksobjekt eller regionala värden eller begränsad påverkan på kommunala värden (värdeklass 3)/grönstruktur eller omfattande påverkan på större lokala värden (värdeklass 4).
+ 1: Små	Liten positiv påverkan på kommunala värden (värdeklass 3) eller mindre konsekvenser för lokala värden (värdeklass 4).
+/- 0: Inga eller obetydliga	Inga påvisbara effekter alternativt konsekvenser som saknar betydelse för de kända värdena
- 1: Små	Liten negativ påverkan på kommunala värden (värdeklass 3) /grönstruktur, alternativt mindre påverkan på lokala värden (värdeklass 4).
- 2: Märkbara	Liten negativ påverkan på riksobjekt eller regionala värden (värdeklass 1-2) /grönstruktur eller begränsad påverkan på kommunala värden (värdeklass 3) /grönstruktur alternativt omfattande påverkan på större lokala värden (värdeklass 4).
- 3: Stora	Begränsad negativ påverkan på objekt med högsta värde eller regionala värden (värdeklass 1-2)/grönstruktur alternativt betydande påverkan på värden/grönstruktur av kommunalt intresse (värdeklass 3).

Konsekvenser	Påverkan på naturvärden och grön infrastruktur
- 4: Mycket stora	Betydande negativ påverkan på högsta värde eller regionalt värdefulla objekt (värdeklass 1-2) /grönstruktur.

Generellt biotopskydd

Det ingick inte i uppdraget att kartera generella biotopskydd, men eftersom två alléer som bedöms uppfylla naturvärdsverkets definition av en biotopskyddad allé markerades dessa ut på en karta (Figur 12).

Figur 12. Alléer som bedöms omfattas av generellt biotopskydd.

Generella åtgärdsförslag

När obebyggd mark tas i anspråk finns risk att värdefulla naturområden och biotoper för olika arter försvinner, vilket innebär en förlust av biologisk mångfald. Därför är det nödvändigt att redan i ett tidigt skede i en exploateringsprocess ta hänsyn till naturvärden och biologisk mångfald. Bebyggelse av områden med skyddsvärda arter regleras av artskyddsförordningen.

Nedan ges generella förslag till åtgärder för att minimera planens påverkan på den biologiska mångfalden. Mer specifika förslag på åtgärder kan behövs tas fram i ett senare skede, bland annat i en artskyddsutredning för fåglar där mer specifika skyddsåtgärder för fåglar föreslås.

Arter

Visa hänsyn för mindre hackspett och andra fågelarter. Inom inventeringsområdet har flera rödlistade fågelarter påträffats. Visa hänsyn för dessa genom att framför allt spara så mycket buskar och träd som möjligt. Det är viktigt att dessa arter utreds i en artskyddsutredning för att utreda hur de olika arterna påverkas, och sedan genomföra vissa skyddsåtgärder om utredningen kommer fram till att vissa arter riskerar att påverkas. Oaktat utredningen slutsats är det positivt om fåglar värnas så långt som möjligt genom att planområdet fortsatt erbjuder ekologiskt funktionella livsmiljöer.

Värna om kärlväxter som blåsippa, gullviva och stornunneört. Området hyser en relativt trivial flora genom att området till största del utgörs av villatomter med kortklippta gräsmattor. Trots detta förekommer vissa värdearter bland kärlväxter, bland annat blåsippa, gullviva (varav båda är skyddade enligt paragraf 8 och 9 i artskyddsförordningen). Dessa utgör en nektarkälla för pollinatörer och det är positivt för den biologiska mångfalden lokalt om dessa får fortleva i området.

Träd:

Bevara och skydda äldre askar. Bevara om möjligt alla äldre askar i inventeringsområdet. Flera av dessa börjar bli grova och är tidigare hamlade. Dessa är en värdefull ekologisk struktur av värde för många arter, bland annat mossor, lavar, svampar, insekter och fåglar. Träden kan förses med skötselplan. En skötselplan är ett bra verktyg att säkerställa att den ekologiska funktionen och kvaliteten bibehålls över tid. Skötselplan bör tas fram i samråd med ekolog. Exempel på åtgärder kan vara frihuggning eller att återuppta hamling.

Bevara och skydda träd i allmänhet. Trots att området delvis endast har visst naturvärde (klass 4) förekommer en stor andel lövträd. Dessa gör att bland annat många fågelarter trivs och kan spridas i landskapet. Försök att värna om de träd som finns i området så långt som möjligt.

Reglera träd med marklovsplikt och N-märka träd i plan. För att kunna bevara sparade träd för framtiden bör värdefulla träd regleras med marklovsplikt i detaljplanen. Genom att reglera hantering av träd i detaljplanen kan trädens värde säkras för framtiden, och deras potential att utveckla högre naturvärden tas till vara. Marklovet kan också kombineras med ett krav om ersättning eller kompensation för nertagna skyddsvärda träd.

Alléträd bör i möjligaste mån sparas vid exploatering och om de avverkas ersättas med motsvarande art.

Förslag till ytterligare utredningar

Under våren 2025 genomförs en fågelinventering. Men redan av resultaten från denna naturvärdesinventering så vet vi att flera rödlistade fågelarter förekommer inom inventeringsområdet. Därför rekommenderar vi att en artskyddsutredning genomförs. I en artskyddsutredning bedöms hur den aktuella detaljplanen kan påverka förekommande fågelarter, samt vilka skyddsåtgärder som kan genomföras för att undvika negativ påverkan på fåglar, så att planen inte strider mot artskyddsförordningen.

Referenser

Tryckta källor:

(EU) nr 1143/2014. Europaparlamentets och rådets förordning om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter.

Hallingbäck, T. (red.) 2013. Naturvårdsarter. ArtDatabanken SLU. Uppsala.

Naturvårdsverket. 2009. Handbok 2009:2. Handbok för artskyddsförordningen. Del 1 – fridlysning och dispenser. Naturvårdsverket.

Naturvårdsverket. 2012. Rapport 6496. Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd - mål och åtgärder 2012–2016. Naturvårdsverket, Stockholm.

Naturvårdsverket. 2021a. Inventering av skyddsvärda träd i kulturlandskapet. Version 3.0 2021-10-12.

Naturvårdsverket. 2021b. NV-04616-2. Uppdaterad åtgärdstabell 2021-2025 för Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd. Naturvårdsverket, Stockholm.

Nitare, J. 2019. Skyddsvärd skog – Naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning. Skogsstyrelsen, Jänköping.

SFS 2007:845. Artskyddsförordning.

SFS 1998:1252. Förordning om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Svenska Institutet för Standarder (SIS). 2023. Naturvärdesinventering (NVI) – Kartläggning och värdering av biologisk mångfald – Krav och vägledning. SS 199000:2023. Svenska Institutet för Standarder.

Svenska Institutet för Standarder. 2023:1. SIS Teknisk specifikation 2023. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Kartläggning och värdering av biologisk mångfald – Dataproductspecifikation och listor med biotopbeteckningar. SS/TS 199002:2023. Svenska Institutet för Standarder.

SLU ArtDatabanken. 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. SLU, Uppsala.

Digitala källor:

Artportalen 2025, rapportssystem för arter. <http://www.artportalen.se/>

HaV 2024. Förordningar och regelverk om invasiva främmande arter. <https://www.havochvatten.se/arter-och-livsmiljoer/invasiva-frammande-arter/stod-for-dig-som-arbetar-med-invasiva-frammande-arter/forordningar-och-handlingsplan/forordningar-och-regelverk-om-invasiva-frammande-arter.html#h-Nationellforteckning>

Jordbruksverket. Databasen TUVÅ, resultat av ängs- och betesmarksinventeringen. <https://jordbruksverket.se/e-tjanster-databaser-och-appar/e-tjanster-och-databaser-stod/tuva>

Lantmäteriet. Historiska kartor, digitalt kartarkiv. <https://www.lantmateriet.se/sv/Kartor-och-geografisk-information/Historiska-kartor/>

Naturvårdsverket 2023. Nationell lista invasiva främmande arter. <https://www.naturvardsverket.se/om-oss/aktuellt/nyheter-och-pessmeddelanden/2023/juni/forslag-pa-nationell-forteckning-over-invasiva-frammande-arterny-sida/>

Naturvårdsverket 2024a. Skyddad natur, databas över skyddade områden. <https://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>

Naturvårdsverket 2024b. Samråd om åtgärder på särskilt skyddsvärda träd. <http://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Samhallsplanering/Samrad-vid-andring-av-naturmiljon/sarskilt-skyddsvarda-trad/>

SGU. Sveriges Geologiska Undersökning, kartvisaren. <https://apps.sgu.se/kartvisare>

SLU ArtDatabanken 2025. Artfakta. Webverktyg för sökning om fakta om arter. <https://artfakta.se/artbestamning/>

Bilaga 1. Katalog över naturvärdesbiotoper

I denna katalog beskrivs de enskilda naturvärdesbiotoper som avgränsats vid naturvärdesinventeringen. Beskrivningen uppfyller de krav på dokumentation som ställs enligt SIS-standard SS 199000:2023 för naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI). Karta som visar inventeringsområdet och naturvärdesbiotopernas läge och utbredning finns i huvudrapporten och i det GIS-underlag som vi levererar till beställaren.

Läsinstruktion

Varje naturvärdesbiotop beskrivs i ett objektsblad på 1–3 sidor. Naturvärdesbiotoperna är sorterade i stigande nummerordning. I beskrivningen ingår kartläggningsinformation, ett fotografi som ger en upplevelse av naturmiljön, en sammanfattande beskrivning, tabell över viktiga biotopstrukturer och element, en motivering till vald naturvärdesklass, samt en tabell över påträffade och kända värdearter, skyddade arter och rödlistade arter.

Naturvärdesklass

För varje naturvärdesbiotop har en samlad bedömning av naturvärde gjorts baserat på bedömningsgrunderna för artvärde och biotopvärde (se beskrivning i Bilaga 3, Metod för naturvärdesbedömning). Grund för både art- och biotopvärde redovisas i objektsbladet.

Följande naturvärdeklasser ingår i SIS standard:

- Högsta naturvärde (klass 1). Områden med mycket stor särskild betydelse för biologisk mångfald
- Högt naturvärde (klass 2). Områden med stor särskild betydelse för biologisk mångfald
- Påtagligt naturvärde (klass 3). Områden med påtaglig särskild betydelse för biologisk mångfald

Vid detaljeringsgrad detalj, eller som tillägg, ingår också följande naturvärdesklass:

- Visst naturvärde (klass 4). Områden med viss särskild betydelse för biologisk mångfald

Termer och begrepp följer SIS standard. För mer information om metodik se bilaga 3 (Metod för naturvärdesbedömning) samt SIS-standard SS 199000:2023 och kompletterande teknisk specifikation SIS/TS 199002:2023.

Natura 2000-naturtyper

En bedömning görs i fall objektet uppfyller kvalitetskrav på att klassas som Natura 2000-naturtyp eller ej. Detta görs oavsett om inventeringsområdet ligger inom eller utanför ett utpekade Natura 2000-område. Varje enskild naturvärdesbiotop kan överensstämma med en eller flera olika Natura 2000-naturtyper.

Värdearter

För varje naturvärdesbiotop presenteras en tabell över de värdearter som noterats. Tabellen är sorterad så att arter med mycket högt signalvärde listas först och arter med visst signalvärde listas sist. Inom respektive signalartskategori så listas arterna i alfabetisk ordning efter svenskt namn.

1. Lövdunge

Naturvärdesklass: Visst naturvärde - naturvärdesklass 4

Naturtyp: Skog och Buskmark

Areal (ha): 0,03

Del av värdelandskap: Nej

Skyddsstatus: Ingen

Skyddade arter: Förekommer

Inventerad av: Ossian Rydebjörk den 02 april 2025

Områdesbeskrivning

Natur och biotoptyp: Skog och Buskmark: Lövdunge (100 %)

Nyckelbiotopstatus: Uppfyller ej kvalitetskrav på nyckelbiotop eller NVO

Beskrivning: Naturvärdesbiotopen utgörs av en dunge med lövträd. Värdefulla träd utgörs av en äldre ask med förekomst av flera mistlar. Mindre hackspett ropade från ett av träden och flög sedan iväg, området ingår möjligen i ett revir. Död ved saknas helt.

Motiv för naturvärdesbedömning: Biotopvärdet är knutet till blommande och bärande träd och buskar som fågelbär och lönn, samt en äldre ask med mistel.

Artvärdet är främst knutet till förekomst av rödlistade fågelarter.

Motiv för biotopvärde:

Kraftigt negativt påverkad biotop.

Biotop som är vanligt förekommande såväl nationellt som regionalt och lokalt.

Biotop med viss särskild betydelse för naturliga populationers långsiktiga utveckling och bevarande i ett lokalt, regionalt eller nationellt perspektiv.

Motiv för artvärde:

Sparsam förekomst av värdearter med högt signalvärde.

Måttlig förekomst av värdearter med visst signalvärde.

Naturvårdsförutsättningar:

Kontinuitet: Begränsad trädkontinuitet (<100 år)

Naturlighet: Naturligt föryngrat, Olikåldrigt

Påverkan: Belyst, Bullerstört

Värdeelement: Naturvärdesträd och trädstrukturer

Status	Art	Åldersklass	Grovlek	Nyckelelement	Frekvens
Levande	Ask			Solexponerad	Registering av enskilt träd

Övriga värdeelement

Värdeelementtyp	Värdeelement	Nyckelelement	Frekvens/Täckningsgrad
Brynmiljöer	Triviallövriska bryn	Solexponerat	
Värdefulla buskar	Rosor		Enstaka till sparsam (1-10/ha)

Naturvårdsarter

Art	Frekvens	Signalvärde	Naturvårdsartstyper	Referens
Mindre hackspett (Dendrocoptes minor)	Sparsamma	Högt	Skyddad art: AFS § 4 (rödlistad fågelart), Rödlistad art: Nära hotad (NT)	§ Ossian Rydebjörk
Kopparglansmossa (Platygyrium repens)	Sparsamma	Visst	Ekologigruppens signalart	Ossian Rydebjörk
Ask (Fraxinus excelsior)	Sparsamma	Obetydligt	Rödlistad art: Starkt hotad (EN)	Ossian Rydebjörk
Mistel (Viscum album)	Sparsamma	Obetydligt	Skyddad art: AFS § 8	§ Ossian Rydebjörk

Invasiva arter, negativa indikatorarter och övriga arter

Art	Frekvens	Indikatorvärde	Artyyp	Referens
Snöbär	Betydelsefulla	Visst negativ	Invasiv art: Ej listad högrisk	Ossian Rydebjörk

2. Lövbryn

Naturvärdesklass: Visst naturvärde - naturvärdesklass 4

Naturtyp: Skog och Buskmark

Areal (ha): 0,04

Del av värdelandskap: Nej

Skyddsstatus: Ingen

Skyddade arter: Förekommer

Inventerad av: Ossian Rydebjörk den 02 april 2025

Områdesbeskrivning

Natur och biototyp: Skog och Buskmark: Lövbryn (100 %)

Nyckelbiotopstatus: Uppfyller ej kvalitetskrav på nyckelbiotop eller NVO

Beskrivning: Naturvärdesbiotopen utgörs av en liten dunge med lövträd. Träden är unga och gamla träd saknas helt. Död ved förekommer sparsamt, främst av sälg. Inom biotopen förekommer hassel och sälg som är två värdefulla arter. Sälg utgör en viktig nektarkälla tidigt på våren för pollinatörer och hasselbusken producerar nötter till nytta för främst däggdjur och fåglar.

Beskrivning av art- och biotopvärdet: Området bedöms ha ett obetydligt artvärde och visst biotopvärde.

Motiv för biotopvärde: Biotopvärdet är knutet till det solexponerade lövrika brynet med inslag av värdefulla buskar. Det är en lämplig livsmiljö för grönfink som även observerades inom biotopen, sjungandes i en av trädtopparna.

Negativt påverkad biotop med viss naturlighet eller kontinuitet.

Biotop som är vanligt förekommande såväl nationellt som regionalt och lokalt.

Biotop med viss särskild betydelse för naturliga populationers långsiktiga utveckling och bevarande i ett lokalt, regionalt eller nationellt perspektiv.

Motiv för artvärde: Artvärdet bedöms vara obetydligt till följd av gles förekomst av värdearter.

Ovanliga organismsamhällen med måttligt hög artsiversitet i ett lokalt perspektiv saknas

Naturvårdsförutsättningar:

Kontinuitet: Begränsad skoglig kontinuitet (<100 år)

Beståndsålder: 40-70 år

Naturlighet: Naturligt föryngrat, Olikåldrigt

Påverkan: Belyst, Bullerstört, Första generationen skog, Tvåskiktat

Värdeelement: Naturvärdesträd och trädstrukturer

Status	Art	Åldersklass	Grovlek	Nyckelelement	Frekvens
Dött stående	Sälg				Registrering av enskilt träd
Levande	Ask	Ung			Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)

Övriga värdeelement

Värdeelementtyp	Värdeelement	Nyckelelement	Frekvens/Täckningsgrad
Värdefulla buskar	Hassel		Sällsynt (<1 ha)

Naturvårdsarter

Art	Frekvens	Signalvärde	Naturvårdsartstyper	Referens
Grönfink (<i>Chloris chloris</i>)	Sparsamma	Visst	Skyddad art: AFS § 4 (rödlistad fågelart), Rödlistad art: Starkt hotad (EN)	§ Ossian Rydebjörk
Ask (<i>Fraxinus excelsior</i>)	Sparsamma	Obetydligt	Rödlistad art: Starkt hotad (EN)	Ossian Rydebjörk

Invasiva arter, negativa indikatorarter och övriga arter

Ej noterat i objektet

3. Trädgård

Naturvärdesklass: Visst naturvärde - naturvärdesklass 4

Naturtyp: Antropogen terrester miljö

Areal (ha): 0,2

Del av värdelandskap: Nej

Skyddsstatus: Biotopskydd, generell. Allé (minst 5 träd)

Skyddade arter: Förekommer

Inventerad av: Ossian Rydebjörk den 02 april 2025

Områdesbeskrivning

Natur och biotoptyp: Antropogen terrester miljö: Anlagd trädgård (100 %)

Nyckelbiotopstatus: Uppfyller ej kvalitetskrav på nyckelbiotop eller NVO

Beskrivning: Naturvärdesbiotopen utgörs av trädgård med inslag av flera askar varav en är grov och hamlad. Flera blommande buskar och planterade träd bidrar till visst biotopvärde, främst för fåglar och insekter. Trädgården har förekomst av flera icke inhemska arter som är klassade som hög risk av artdatabanken, vilket innebär att de har invasiv karaktär. Död ved förekommer sparsamt. I östra delen förekommer flera äldre askar som är en del av en biotopskyddad allé.

Beskrivning av art- och biotopvärden: Området bedöms ha ett visst artvärde och visst biotopvärde.

Motiv för biotopvärde: Biotopvärdet är knutet till förekomst av flera askar och blommande träd och buskar.

Negativt påverkad biotop med viss naturlighet eller kontinuitet.

Biotop som är vanligt förekommande såväl nationellt som regionalt och lokalt.

Biotop med viss särskild betydelse för naturliga populationers långsiktiga utveckling och bevarande i ett lokalt, regionalt eller nationellt perspektiv.

Motiv för artvärde: Artvärdet är knutet till sparsam förekomst av värdearter som blåsippan, gullviva, stornunneört, grönfink och gråkråka.

Måttlig förekomst av värdearter med visst signalvärde.

Naturvårdsförutsättningar:

Kontinuitet: Begränsad trädkontinuitet (<100 år)

Påverkan: Belyst, Bullerstört, Enkelskiktat, Död ved bortrensad

Värdeelement: Naturvärdesträd och trädstrukturer

Status	Art	Åldersklass	Grovlek	Nyckelelement	Frekvens
Dött liggande	Äppelträd				Enstaka till sparsamt (1-5 m ³ /ha)
Levande	Ask		Grov	Hamling avslutad, solexponerad	Registrering av enskilt träd

Övriga värdeelement

Strukturtypen saknas inom objektet

Naturvårdsarter

Art	Frekvens	Signalvärde	Naturvårdsartstyper	Referens
-----	----------	-------------	---------------------	----------

Blåsippa (<i>Hepatica nobilis</i>)	Sparsamma	Påtagligt	Skyddad art: AFS § 8, Skogsstyrelsens signalart, Typisk art	§ Ossian Rydebjörk
Stornunneört (<i>Corydalis solida</i>)	Sparsamma	Visst	Ekologigruppens signalart	Ossian Rydebjörk
Grönfink (<i>Chloris chloris</i>)	Måttliga	Visst	Skyddad art: AFS § 4 (rödlistad fågelart), Rödlistad art: Starkt hotad (EN)	§ Ossian Rydebjörk
Gullviva (<i>Primula veris</i>)	Måttliga	Visst	ängs- och betesart, Typisk art	§ Ossian Rydebjörk
Kråka (<i>Corvus corone</i>)	Sparsamma	Obetydligt	Skyddad art: AFS § 4 (rödlistad fågelart), Rödlistad art: Nära hotad (NT)	§ Ossian Rydebjörk

Invasiva arter, negativa indikatorarter och övriga arter

Art	Frekvens	Indikatorvärde	Artyyp	Referens
Bergenia	Måttliga	Visst negativ	Invasiv art: Ej listad högrisk	Ossian Rydebjörk
Snöbär	Måttliga	Visst negativ	Invasiv art: Ej listad högrisk	Ossian Rydebjörk
Syren	Måttliga	Visst negativ	Invasiv art: Ej listad högrisk	Ossian Rydebjörk
Hallon	Måttliga	Visst negativ	Ekologigruppens negativa indikatorart: Egen negativ indikatorart	Ossian Rydebjörk

4. Trädgård med blandade trädslag

Naturvärdesklass: Visst naturvärde - naturvärdesklass 4

Naturtyp: Antropogen terrester miljö (100%)

Areal (ha): 0,2

Del av värdelandskap: Nej

Skyddsstatus: Biotopskydd, generellt. Allé (minst 5 träd)

Skyddade arter: Förekommer

Inventerad av: Ossian Rydebjörk den 02 april 2025

Områdesbeskrivning

Natur och biotoptyp: Antropogen terrester miljö: Anlagd trädgård (100 %)

Nyckelbiotopstatus: Uppfyller ej kvalitetskrav på nyckelbiotop eller NVO

Beskrivning: Naturvärdesbiotopen utgörs av trädgårdar med inslag av tallar i 100årsåldern och blandade lövträd, exempelvis lönn, ask, asp, björk. Död ved förekommer mycket sparsamt, främst som liten död ved. Biotopen är mycket påverkad eftersom det är en antropogen miljö. I östra delen förekommer flera äldre askar som är en del av en biotopskyddad allé.

Beskrivning av art- och biotopvärden: Området bedöms ha ett visst artvärde och visst biotopvärde.

Motiv för biotopvärde: Biotopvärdet är knutet till de vuxna träden av blandade trädslag som gör att flertalet fågelarter trivs i trädgården.

Negativt påverkad biotop med viss naturlighet eller kontinuitet.

Biotop som är vanligt förekommande såväl nationellt som regionalt och lokalt.

Biotop med viss särskild betydelse för naturliga populationers långsiktiga utveckling och bevarande i ett lokalt, regionalt eller nationellt perspektiv.

Motiv för artvärde: Artvärdet är främst knutet till fåglar och vissa kärlväxter.

Ovanliga organismsamhällen med måttligt hög artsiversitet i ett lokalt perspektiv saknas

Måttlig förekomst av värdearter med visst signalvärde.

Naturvårdsförutsättningar:

Kontinuitet: Begränsad trädkontinuitet (<100 år)

Påverkan: Bullerstört, Belyst, Död ved bortrensad

Värdeelement: Naturvärdesträd och trädstrukturer

Status	Art	Åldersklass	Grovlek	Nyckelelement	Frekvens
Levande	Ask			Hamling avslutad, solexponerad	Enstaka till sparsam (1-10 st/ha)

Övriga värdeelement

Värdeelementtyp	Värdeelement	Nyckelelement	Frekvens/Täckningsgrad
Brynmiljöer	Triviallövrika bryn		

Naturvårdsarter

Art	Frekvens	Signalvärde	Naturvårdsartstyper	Referens
-----	----------	-------------	---------------------	----------

Grönfink (<i>Chloris chloris</i>)	Måttliga	Visst	Skyddad art: AFS § 4 (rödlistad fågelart), Rödlistad art: Starkt hotad (EN)	§ Ossian Rydebjörk
Gullviva (<i>Primula veris</i>)	Måttliga	Visst	ängs- och betesart, Typisk art	§ Ossian Rydebjörk
Ask (<i>Fraxinus excelsior</i>)	Måttliga	Obetydligt	Rödlistad art: Starkt hotad (EN)	Ossian Rydebjörk
Kråka (<i>Corvus corone</i>)	Mycket betydelsefulla	Obetydligt	Skyddad art: AFS § 4 (rödlistad fågelart), Rödlistad art: Nära hotad (NT)	§ Ossian Rydebjörk

Invasiva arter, negativa indikatorarter och övriga arter

<i>Art</i>	<i>Frekvens</i>	<i>Indikatorvärde</i>	<i>Arttyp</i>	<i>Referens</i>
mahonia	Sparsamma	Starkt negativ	Invasiv art: Ej listad högrisk	Ossian Rydebjörk
Snöbär	Måttliga	Visst negativ	Invasiv art: Ej listad högrisk	Ossian Rydebjörk
Bergenia	Måttliga	Visst negativ	Invasiv art: Ej listad högrisk	Ossian Rydebjörk
Kirskål	Måttliga	Starkt negativ	Ekologigruppens negativa indikatorart: Egen negativ indikatorart	Ossian Rydebjörk
Hallon	Sparsamma	Visst negativ	Ekologigruppens negativa indikatorart: Egen negativ indikatorart	Ossian Rydebjörk

Bilaga 2. Artkatalog

Naturvårdsarter och värdearter funna i området

Nedan listas alla värdearter, rödlistade arter, skyddade arter och negativa indikatorarter som utredningen funnit inom inventeringsområdet (Tabell 1). För varje art redovisas i vilken naturvärdesbiotop de påträffats, samt vilket signalvärde arten har. Kolumnen ”Värdeartstyp” beskriver vilken typ av art det är (rödlistad art, skyddad art, Ekologigruppens egen värdeart etc.). I det fall Ekologigruppen pekat ut egna värdearter redovisas motiv för detta i Tabell 2.

Tabell 1. Värdesarter och skyddade naturvårdsarter noterade inom inventeringsområdet. Tabellen är sorterad i bokstavsordning efter svenskt namn.

Namn	Artgrupp	Signalvärde	Värdeartstyp	Förekomst	Källa
Ask	Kärlväxter	Obetydligt	Rödlistad art	Objekt: 1, 2, 4	Ossian Rydebjörk
Björktrast	Fåglar	Obetydligt	Skyddad art	Inventeringsområdet, ospecificerat	Artportalen 2024
Blåsippa	Kärlväxter	Påtagligt	Typisk art (8240, 9020, 9050, 9160, 9010), skogsstyrelsens signalart, skyddad art	Objekt: 3	Ossian Rydebjörk
Grönfink	Fåglar	Visst	Skyddad art	Objekt: 2, 3, 4	Ossian Rydebjörk
Gröngöling	Fåglar	Påtagligt	Skyddad art	Inventeringsområdet, ospecificerat	Artportalen 2024
Gullviva	Kärlväxter	Visst	Skyddad art	Objekt: 3, 4	Ossian Rydebjörk
Hallon	Kärlväxter	Visst negativ	Negativ indikator	Objekt: 3, 4	Ossian Rydebjörk
Igelkott	Däggdjur	Påtagligt	Rödlistad art	Inventeringsområdet, ospecificerat	Artportalen 2015, 2016, 2017
Kopparglansmossa	Mossor	Visst	Ekologigruppens signalart	Objekt: 1	Ossian Rydebjörk
Gråkråka	Fåglar	Obetydligt	Skyddad art	Objekt: 3, 4	Ossian Rydebjörk
Mindre hackspett	Fåglar	Högt	Typisk art (9080, 9010), rödlistad art, skyddad art	Objekt: ,1	Ossian Rydebjörk

Namn	Artgrupp	Signalvärde	Värdeartstyp	Förekomst	Källa
Mistel	Kärlväxter	Obetydligt	Skyddad art	Objekt: 1	Ossian Rydebjörk
Svartvit flugsnappare	Fåglar	Visst	Skyddad art	Inventeringsområdet, ospecificerat	Artportalen 2024
Stornunneört	Kärlväxter	Visst	Ekologigruppens signalart	Objekt: 3	Ossian Rydebjörk
Ärtsångare	Fåglar	Visst	Skyddad art	Inventeringsområdet, ospecificerat	Artportalen 2024

Tabell 2. Motivering till arter funna i området inom kategorin Ekologigruppens egna värdearter.

Namn	Ekologi och krav på miljö
Kopparglansmossa	Artrika parkmiljöer med lång trädkontinuitet. arten är relativt sällsynt i många områden.
Stornunneört	Arten är en indikator på lund och parkmiljöer med lång kontinuitet, om än ganska svag indikator.

Tabell 3. Invasiva arter och icke inhemska arter med invasiv karaktär.

Namn	Artgrupp	Signalvärde	Värdeartstyp	Förekomst	Källa
Bergenia	Kärlväxter	Visst negativ	Negativ indikator	Objekt: 3, 4	Ossian Rydebjörk
Kirskål	Kärlväxter	Starkt negativ	Negativ indikator	Objekt: 4	Ossian Rydebjörk
Mahonia	Kärlväxter	Starkt negativ	Negativ indikator	Objekt: 4	Ossian Rydebjörk
Snöbär	Kärlväxter	Visst negativ	Negativ indikator	Objekt: 1, 3, 4	Ossian Rydebjörk
Syren	Kärlväxter	Visst negativ	Negativ indikator	Objekt: 3	Ossian Rydebjörk

Referenser

Rödlistad art:

Art databanken 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. ArtDatabanken, Uppsala.

Fridlyst art:

SFS 2007:845. Artskyddsförordning

Signalart skog:

Skogsstyrelsen 2019. Skyddsvärd skog – naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning.

Ängs- och betesmarksarter:

Jordbruksverket 2003. INDIKATORARTER – metodutveckling för nationell övervakning av biologisk mångfald i ängs- och betesmarker.

Jordbruksverket 2016. Ängs- och betesmarksinventeringen. Metodik för inventering från och med 2016.

Tidigare rödlistade art:

Art databanken 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken, Uppsala.

Gärdenfors. U. et al. 2010. Rödlistade arter i Sverige 2010. ArtDatabanken, Uppsala

Gärdenfors. U. et al. 2005. Rödlistade arter i Sverige 2005. ArtDatabanken, Uppsala

Gärdenfors. U. et al. 2000. Rödlistade arter i Sverige 2000. ArtDatabanken, Uppsala

Typisk art:

Naturvårdsverket 2012. Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1. Vägledningar för olika Natura-naturtyper.

Bilaga 3. Metod för naturvärdesbedömning

I denna Bilaga sammanfattas metoden för naturvärdesbedömning enligt SIS standard. Vidare redovisas Ekologigruppens specifika anpassningar och tillämpningar.

I arbetet med naturvärdesinventering (NVI) görs klassificering av all mark med avseende på naturvärde och naturtyp. Metoden följer SIS-standard SS 199000:2023 för naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI), vad gäller genomförande, bedömning och redovisning. Standarden har tagits fram av Trafikverket samt ledande svenska naturmiljökonsulter där Ekologigruppen ingått som en av de medverkande. Med naturvärde menas här värde för biologisk mångfald. Geologiska värden och värde för friluftslivet beaktas inte. Bedömningen beskriver endast det aktuella naturvärdet, historiskt eller potentiellt framtida naturvärde bedöms inte.

Naturvärdesinventeringen redovisar och beskriver områden som har naturvärdesklass 1–4. Områden med lägre naturvärde redovisas inte såvida detta inte har ingått som ett tillägg genom fördjupad inventering (övriga biotoper med värdeklass 5–7). Bedömningen av naturvärden utgår från områdets biotopkvaliteter (biotopvärde) och vilka arter som utnyttjar det (artvärde). Dessa värden baseras i sin tur på ett antal parametrar som i slutändan sammanvägs till en naturvärdesklass.

Parametrar för naturvärdesbedömning

Naturvärdesinventeringen utgår i grunden från en samlad bedömning av art- och biotopvärde.

Biotopvärde

Biotopvärde inventeras genom klassificering av biotop, samt viktiga värdeelement och strukturer som finns i objekten. Biotoptillhörighet och huruvida naturvärdesbiotopen uppfyller kriterierna för någon Natura-naturtyp genomförs alltid i fält.

Biotopvärde graderas enligt en fyrgradig skala (lågt till mycket högt biotopvärde). Bedömningsgrunden för biotopvärde omfattar tre underliggande aspekter:

- Biotopens tillstånd, det vill säga graden av naturlighet och kontinuitet på platsen.
- Biotopens sällsynthet, inklusive hot mot biotoptypen i fråga.
- Ekologisk funktion, det vill säga den särskilda betydelse som en biotop har för naturliga populationers långsiktiga utveckling och bevarande.

Inkluderat i dessa aspekter ingår även saker såsom förekomst av strukturer och element som är positiva för biologisk mångfald, förekomst av nyckelarter, naturvärdesbiotopens läge i landskapet samt dess storlek och form. Ekologigruppen listar viktiga strukturer och element i tabell.

För att nå högsta biotopvärde ska de biotopkvaliteter med positiv betydelse för biologisk mångfald som kan förväntas förekomma i biotopen finnas i stor omfattning och med uppenbart god kvalitet. Biotopkvaliteterna kan inte bli avsevärt bättre i den aktuella regionen.

Artvärde

Artvärde graderas enligt en femgradig skala (lågt till mycket högt artvärde). I bedömningsgrunden för artvärde ingår flertalet aspekter:

- Artdiversitet (antalet/mängden olika arter)
- Värdearternas signalvärde (bedöms enligt en fyrgradig skala)
- Förekomster av värdearter (det vill säga hur riklig mängd av värdearter som förekommer per signalvärdeskategori)
- Förekomst av värdefulla organismsamhällen och deras sällsynthet

En värdeart är en naturvårdsart med specifika krav på sin miljö, och har särskild betydelse för biologisk mångfald eller som genom sin förekomst indikerar att det finns särskilda naturvärden i ett område och att det finns möjligheter till förekomster av sällsynta och/eller rödlistade arter. Värdearter är framför allt naturvårdsarter som finns utpekade i olika inventeringsmetodiker och bedömningar av naturkvalitéer. Bland värdearter som Ekologigruppen använder vid naturvärdesbedömning av ett område återfinns:

- Rödlistade arter
- Skyddade/fridlysta arter
- Typiska arter (arter som indikerar gynnsam bevarandestatus i naturtyper listade i habitatdirektivet)
- Skogliga signalarter enligt Skogsstyrelsen (signalarter och ekologiska ståndortsindikatorer)
- Ängs- och betesmarksarter (utpekade i Jordbruksverkets metodik för inventering av ängs- och betesmarker)
- Ekologigruppens egna värdearter (arter som Ekologigruppen bedömer utgör indikatorer på naturvärden)

Arters signalvärde återspeglar hur väl de indikerar höga naturvärden

Ekologigruppen har valt att bedöma värdearters signalvärde efter hur bra de indikerar höga naturvärden genom artens krav på lång kontinuitet, mikroklimat eller specifika strukturer. Standarden föreskriver att endast rödlistade arter ska ingå i signalvärdekategorierna mycket högt och högt signalvärde. Ekologigruppen bedömer dock att även livskraftiga arter med erkänt mycket gott signalvärde ingår i signalvärdeskategorin högt signalvärde. Exempel på sådana arter är grov husmossa och åderskölding enligt Skogsstyrelsen (Skogsstyrelsen 2019). Ekologigruppen bedömer även att icke rödlistade arter med höga särskilda krav på sin livsmiljö har ett högt signalvärde, exempelvis arter i släktet baronmossor.

För vanligt förekommande rödlistade och hotade arter med låga krav på sin livsmiljö har Ekologigruppen anpassat signalvärdet så att förekomst av rödlistad eller hotad art med lågt signalvärde inte med automatik ger högt artvärde. Detta gäller exempelvis flertalet fåglar som grönfink (EN) och gråkråka (NT), men även de hotade träden ask (EN) och skogsalm (CR). Ask och skogsalm är i många sydliga län vanliga arter och där bidrar de endast till det samlade artvärdet i de fall naturvärdesbiotopen hyser uppväxta vitala individer. Sly och klens ungträd bedöms ha obefintligt signalvärde och noteras därmed inte i listan över värdearter. Vidare har flera arter som i rödlistan är klassade som nära hotade (NT) fått mycket högt signalvärde på grund av höga särskilda krav på sin livsmiljö (exempelvis skirmossa) eller regional sällsynthet där förekomster sannolikt utgörs av ömtåliga reliktpopulationer (exempelvis förekomst av kolflarnlavar i sydligaste Sverige).

Som nämnt ovan har Ekologigruppen valt att tillämpa länsvis bedömning av signalvärde på så vis att regionalt sällsynta arter tilldelas ett högre signalvärde. Ett annat exempel är stor häxört

(Skogsstyrelsen signalart) som är väldigt vanligt förekommande i Skåne och därmed endast kan anses ha ett visst signalvärde i Skåne, medan den i övriga län är betydligt ovanligare och krävande och därmed anses ha ett högt signalvärde.

Samlad naturvärdesbedömning

Samlad naturvärdesbedömning är en analys som görs av en ekolog och där biotopvärde och artvärde som identifierats används som grund (figur 1). Förekomsten av värdearter, diversitet, biotopkvalitet, sällsynthet och ekologisk funktion förstärker som regel varandra. Kunskap rörande hur strukturer och funktioner samt naturvårdsarter uppträder i olika naturtyper har stor betydelse för värdebedömningen. I vissa naturmiljöer, exempelvis magra tallskogar, förekommer få naturvårdsarter och dessa är ofta svåra att hitta. Detta faktum vägs in i den samlade bedömningen.

Artvärde	Mycket högt	Mindre troligt utfall	Mindre troligt utfall	Högt naturvärde	Högsta naturvärde	
	Högt			Högt naturvärde		
	Påtagligt	Mindre troligt utfall	Påtagligt naturvärde		Högt naturvärde	
	Visst	Visst naturvärde		Påtagligt naturvärde	Mindre troligt utfall	
	Lågt	Ej naturvärde	Visst naturvärde	Mindre troligt utfall	Mindre troligt utfall	
		Lågt	Visst	Påtagligt	Högt	Mycket högt
		Biotopvärde				

Figur 1. Illustration av hur bedömningsgrunderna för art- och biotopvärde tillsammans används för att göra en samlad naturvärdesbedömning (källa SS 19000:2023).

Redovisning av osäkerheter i värdebedömningen (preliminär bedömning av naturvärde)

En naturvärdesbedömning är alltid förknippad med en rad osäkerhetsfaktorer. När osäkerheten bedöms som alltför stor redovisas klassificeringen som preliminär. Osäkerhetsfaktorer utgörs i första hand av:

- Värdearter har inte inventerats (NVI förstudie).
- Värdearter inom en organismgrupp som är av vikt för naturvärdesbedömningen har inte kunnat inventeras under årstiden då fältarbetet genomförs (exempelvis marksvamp eller fjärilar och fåglar).
- Väderleken är olämplig för inventering av viktiga organismgrupper av naturvårdsarter då fältarbetet genomförs (exempelvis fjärilar och fåglar).
- Tidsbudget för eftersök av svårbestämda/svårhittade organismgrupper av naturvårdsarter (fördjupad artinventering) ingår inte i uppdraget.
- Naturvärdesbiotopen har inte kunnat besökas i fält (exempelvis om det är privat eller instängslad mark)
- Vattenmiljöer där det saknas tillräckliga kunskapsunderlag såsom fördjupade inventeringar

När bedömningen är preliminär, görs en expertbedömning av naturvärdesbiotopens potential att hysa naturvårdsarter. Naturvärdesbiotoper tilldelas därefter, med tillämpande av försiktighetsprincipen, det högsta värde som de bedöms ha potential för.

Indelning av naturtyper

Biotoptyper

Naturvärdesinventeringen följer den uppdelning av naturtyper och biotoptyper som listas i bilaga D i SIS/IS 199002:2023 (Teknisk specifikation). Varje enskild naturvärdesbiotop kan bestå av flera olika biotoptyper. I de fall lämplig biototyp saknas har Ekologigruppen kompletterat med ytterligare biotopbeteckningar, som främst baseras på Natura 2000-naturtyper eller en finare indelning av dessa. Ett exempel är Ekologigruppens biototypsbeteckning *Ekbage* som är en finare indelning av Natura 2000-naturtypen *Trädklädd betesmark*.

Natura 2000-naturtyper

Vid inventeringen bestäms för varje naturvärdesbiotop ifall hela eller delar av naturvärdesbiotopen uppfyller definitionen för någon Natura 2000-naturtyp. Detta görs oavsett om inventeringsområdet ligger inom eller utanför ett Natura 2000-område. Varje enskild naturvärdesbiotop kan överensstämma med en eller flera olika Natura 2000-naturtyper.

Värdeelement

Ett värdeelement är en urskiljbar mindre del av en naturvärdesbiotop eller ett litet biotopfragment i ett landskap, med betydelse för biologisk mångfald. Det finns ingen gräns för hur litet eller stort ett värdeelement får vara. Ett värdeelement kan exempelvis utgöras av en sandblotta som utgör lämplig livsmiljö för steklar, ett hålträd, en rotvälta, en låga eller ett småvatten.

Vid en inventering utförd med detaljeringsgrad detalj, och då fördjupad inventering av värdeelement ingått som tillägg så redovisas värdeelement i karta som visar olika värdelements

positioner samt typ av värdeelement. Vilka typer av värdeelement som ska omfattats vid en fördjupad inventering av värdeelement beslutas i samråd med beställaren.

Naturvärdesträd

Träd kan ha olika ekologiska värden beroende på faktorer såsom ålder, grovlek, förekomster av håligheter med mera. Ofta ökar ett träds ekologiska värde ju äldre det blir. Definitionen av gamla träd som Ekologigruppen använder följer den metod som används i åtgärdsprogrammet för särskilt skyddsvärda träd samt i basinventering av skyddade områden (Naturvårdsverket 2004 och 2007). Dock gör Ekologigruppen undantag för triviallövträd och ädellövträd (förutom bok och ek), där träden klassas som mycket gamla redan vid en ålder på 140 år. Definitionerna för de olika ålderskategorierna skiljer sig åt mellan olika trädarter och redovisas i Tabell 1. Ekologigruppen använder bland annat förekomst av gamla träd för att bedöma biotopvärde och för att fastställa om naturtypen uppfyller krav för Natura 2000.

Tabell 1. Definitionen för olika ålderskategorier för olika trädarter/ grupper av trädslag.

Trädart	Ålder - Nästan gamla träd (södra Sverige)	Ålder - Gamla träd (södra Sverige)	Ålder - Mycket gamla träd
Bok	≥ 100 år	150–200 år	≥ 200 år
Ek	≥ 100 år	150–200 år	≥ 200 år
Gran	≥ 80 år	120–200 år	≥ 200 år
Tall	≥ 100 år	150–200 år	≥ 200 år
Triviallövträd	≥ 65 år	90–140 år	≥ 140 år
Övriga ädellövträd	≥ 65 år	90–140 år	≥ 140 år

Genomsökta källor

Inför detta uppdrag eftersöktes befintlig information om naturvärden, markhistorik och naturvårdsarter. De källor som genomsökts visas i Tabell 2. Data om naturvårdsarter har laddats ned från Artportalen (sökperiod 2000 - 2025). Kartläggningsområdet består av inventeringsområdet (se Figur 1 i huvudrapporten) inom vilket fältinventeringen utfördes.

Tabell 2. Genomsökta källor för detta uppdrag.

Data	Källa	Sökdatum
Värdeetrakter, Grön infrastruktur Länsstyrelsen	Stockholms länsstyrelse	2025-04-08
Häradsekonomska kartan (1910), Historiska ortofoton (1960- och 1970-tal)	Lantmäteriet	2025-04-08
Naturvårdsarter	Artportalen	2025-04-08
Skyddad natur – Naturreservat, biotopskyddsområden, Natura 2000-	Naturvårdsverket (Skyddad natur)	2025-04-08

Data	Källa	Sökdatum
områden (SPA, SCI) samt riksintressen för naturvård och friluftsliv		

Referenser

Tryckta källor

ArtDatabanken, SLU. 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. SLU, Uppsala.

Hallingbäck, T. (red.) 2013. Naturvårdsarter. ArtDatabanken SLU. Uppsala.

Jordbruksverket. 2017. Rapport 2017:9. Ängs- och betesmarksinventeringen - Metodik för inventering från och med 2016.

Naturvårdsverket. 2004. Rapport 5411. Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd i kulturlandskapet. Naturvårdsverket, Stockholm.

Naturvårdsverket. 2007. Manual för basinventering av skog. Naturvårdsverket, Stockholm.

Naturvårdsverket. 2021a. Inventering av skyddsvärda träd i kulturlandskapet. Version 3.0 2021-10-12. Naturvårdsverket, Stockholm.

Naturvårdsverket. 2021b. NV-04616-2. Uppdaterad åtgärdstabell 2021-2025 för Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd. Naturvårdsverket, Stockholm.

Nitare, J. 2019. Skyddsvärd skog – Naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning. Skogsstyrelsen, Jönköping.

SIS 2023. Naturvärdesinventering (NVI) – Kartläggning och värdering av biologisk mångfald – Krav och vägledning. SS 199000:2023. Svenska Institutet för Standarder.

SIS Teknisk specifikation 2023. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Kartläggning och värdering av biologisk mångfald – Dataproduktspecifikation och listor med biotopbeteckningar. SS/TS 199002:2023. Svenska Institutet för Standarder.

Skogsstyrelsen. 2023. Komplette förteckning över Skogsstyrelsens signalarter, version 2023–1. Skogsstyrelsen, Jönköping.